ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓް

އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 14 ވަނަ ބައްދަލުވުން

23 ޖޫން 2025

ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނު ތަން: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖީ އިމާރާތް (ކޮމިޓީކުރާ ކޮޓަރި 12)

ފެށުނު ގަޑި: 11:00

{ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ ކޮމިޓީގެ މުގައްރިރު؛ މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަސްމާ ރަޝީދު}

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ބިސްމިﷲ الرحمن الرحيم. އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 14 ވަނަ ބައްދަލުވުން އޮތީ ޙާޟިރު 12. ތާރީޚު؛ 23 ޖޫން 2025 ހޯމަ. ގަޑި 11:00. ޖަނަވާރު ގެންގުޅުމާއި ޖަނަވާރުގެ ރައްކާތެރިކަމުގެ ބިލު ދިރާސާކުރުން މި ވަގުތު އޮތީ އަޅުގަނޑުމެން. (ވަގުތުކޮޅަކަށް ހުއްޓާލުން) ބިސްމިﷲ الرحمن الرحيم. މިއަދުގެ ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުވެ މި ވަޑައިގެން ތިއްބެވި، މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ އިބްރާހީމް، ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް، ވައިކަރަދޫ ތުޅާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުސްތަފާ ޙުސައިން، ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް، ނައިފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު، ސަލީމް. ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުސްތަފީޒް އިބްރާހީމް، ނިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ފާތިމަތު ސަޢީދާ، ފާރޫޤު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޤަސީމް، ހިނަވަރު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަޙްސަން އަބްދުލްލަތީފު، ސަލާމް. އަހުދޫ ހިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުއްރަޙްމާން. ޝުކުރިއްޔާ. (ވަގުތުކޮޅަކަށް ހުއްޓާލުން) އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ހުޅުވާލާނަން މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރަށް.

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި އޮތީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅިފައި އޮތް ޖަނަވާރު ގެންގުޅުމާއި ޖަނަވާރުގެ ރައްކާތެރިކަމުގެ ބިލު ކުރިއަށް ގެންދިއުން. އެހެންނަމަވެސް، ކުރިއަށް ގެންދަން ފެށުމުގެ ކުރީގައި އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކޮށްލަން އެބަ ބޭނުންވޭ ސަރުކާރުގެ އަސާސީގައި މި ފުރުޞަތު ބޭނުން މި ކަމަށް. އެއްކަމަކީ އަޅުގަނޑުމެން މަޖިލީހުގައި އެކަ ލިބޭ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ސަރުކާރުން، ރައީސް އޮފީހުން ފޮނުވާފައި މި އޮތް ބިލުގައި ބޮޑެތި ފަރުވާތަކެއް ހިނގައިގެން ހުރި ކަމެއް ބޭނުންވާގައި ސަރުކާރުން، އެބަ ބޭނޭ ކަންތައްތަކެއް ބިލުގައި ހިމެނިފައި ނެތް އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިސްނުމުގައި. އަދި މި ބިލު ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގައި ބޭނުންވާ ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެން ދިރާސާކޮށް ބަލާލަން ބޭނުން. އަޅުގަނޑު އެދެނީ ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ބިލާއި ގުޅޭ ވިސްނުންތައް ހޯދުމަށް އިދާރީ މުވައްޒަފުން ހުށަހަޅުއްވާށެވެ.

އިދާރީ ދާޖުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު އެ ވާހަކައަށް އެއްބާރު ދަންނަވައިލަންފެނުން. އާދެ އަހުރެން ބޮޑުކުރުވި ކޮޅާއި ނަންނާ އަޅުގަނޑު ދުވަސްވަރު. އަޅުގަނޑު ދެންނެވީ ކޮމިޓީއަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބިފައި އޮތް ކަރު ...

ދިމަވެއްޖެނަމަ. އެހެންވެގެން އޭގެ އަސާސް ބިލަކީ ކޮބައިކަން، ކޮމިޓީން ބައްލަވަން ޖެހިވަޑައިގަންނަވާ ބިލަކީ ކޮބައިކަން އެ މައުލޫމާތު ސާފުކުރަންވެގެން އަޅުގަނޑުމެން އޭ.ޖީ އޮފީހުގައި ދަންނަވައިގެން މި އުޅެނީ.

<u>މާފަންނު ހުޅަނގުގެ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ހަމަ އަދިވެސް ހަމަ އެއްކަލަ ފާހަގަކޮށްލާނަން އިންގޭތޯ އަޅުގަނޑު ހަމަ. ފުރަތަމަ އެއް ކަމަކީ، މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި އޮޅި ވަރަށް ބޮޑަށް ހަމަ މަސައްކަތްކުރަމުންދާއިރު މި ބިލުގައި އިންގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެން މި ބިލު ހަމަ ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ޓަކައި ކޮމިޓީ ބައްދަލުވުންތަކުގައި ބާއްވާ އަދި ބިލު ކުރިއަށް ގެންދަންވާގޮތުގެ ތަފްސީލް އެކުލަވައިލެވި އާންމު ރައްޔިތުންގެ ޚިޔާލަށް މިހާރު ހަމަ ލިބިފައި މި އޮތީ ޕީ.ޖީ.އޮފީސް ފަހިވެ މިއަދު ޖަވާބުދެއްވާފައި. އަދި ކަމާ ގުޅޭ އެހެން މުއައްސަސާތަކުގެ ވެސް ކޮމެންޓަށް ފޮނުވައިލެވިފައި އަސްލުގައި މިވަނީ މި ބިލު. އޮއްވައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފާހަގަކުރެވުނީ ރައީސް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން ބޭނުންވާ ސަބަބަކީ ސަލާމަތީ ދާއިރާތަކުގައި އަސާސް މައްސަލަތަކާއި އުފެދިދާނެ. ދިމާވާނެކަން. އަދި ހަމަ އެއާއެކުގައި އިތުރު މާޙައުލު އޭ.ޖީ އޮފީހުން މީގެ އަސާސީ ކޮބައިތޯ ބަލައިލަން ދަންނަވައިލީ ދަންނަވައިލުމުގައި އަޅުގަނޑު ގައުމިއްޔާ ލިބިފައި އެކަމަކުގައި ވެއްޓިއްޔާމު، މައުލޫމާތު ލިބިފައި މި އޮތީ އޭ.ޖީ އޮފީހުން ލިޔުމަކުން. އަދި ފޮނުވައިދޭން ކަމަށް، މިހާރު މިއީ ތަންކޮޅެއް ކުރިޔަ އެއްކޮށް ކަމަކަށް އަސްލުގައި އެ މައުލޫމާތު ލިބިފައިވާ ކަމަށް އިނގޭތޯ. މިއީ ދެން ވަރަށް ދެރަކޮށް ހިނގާ ކަންކަން. އަޅުގަނޑު ހަމަ ރަނގަޅަށް ބަލައި މި ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. މިއީ ވަރަށް ދެރަކޮށް ހިނގާ ކަންކަން. ޖަޒީރާތަކުގައި މިގެ ސަރަހައްދު ޖަޒީރާތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮށްލަކަނަކީ ކުރިއަށް ގެންދާނީ އެއެއް ވެސް ނުހަނު ގެއްލުމެއް މިހާރު މި ތިބީ އިންގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ގަބޫލު މި ކުރަނީ ބިލު ކުރިއަށް މިއަށްވުރެ ތަންކޮޅެއް ޒިންމާދާރުކަންބޮޑު ގޮތެއްގައި މި ބިލުތަކުގެ މަސައްކަތްކުރައްވަން ޖެހިވަޑައިގަންނަވާނެ ކަމަށް މިހާރު އިންގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ހުށަހަޅަން ކޮމިޓީއަށް، އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން މި ކަންތައް ހިނގައިދިޔަ ގޮތް އެނގުމަށް ބަލައި އިންގޭތޯ ލިޔުމުން ނުވަތަ އެ ބޭފުޅުން ގެންނަވައިގެން ނަމަވެސް ފުރަތަމަ މިކަން އެބަ އަޅުގަނޑުމެން ބަލަންޖެހޭ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ހަމަ ވަގުތާއި، އަޅުގަނޑުމެންގެ ބައިވެ މިއަދު މި ސިޔާސަތުތަކުގެން މިދަނީ. އަދި ހަމަ އާއްމުކޮށް ރައްޔިތުންގެ ޚިޔާލަށް މި ބިލު ހުށަހެޅިގެން ދިޔަ އިރު މިހާރު އަދި އެކަމުގެ ރަނގަޅު ފިކުރު ނުގެން އެއްކޮށް ގޮތެއްގައި މި ފުރިހަމަކޮށް ދިޔައީ. އެހެންވީމާ، މިހާރު ވަރަށް ދެރަކަން ހިނގައިދާ ކަމެއް. މިކަން ބޮޑުކަން ބަލައި އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ އިޖުތިމާއީ ކޮމިޓީއަށް މި ވަގުތު ހަމަ އޭ.ޖީ އޮފީހުން ގެންނަސް މިކަން ހިނގައިދިޔަ

ގޮތް ބަލައި މިކަން ސަރުކާރަށް ޖެހޭނެ ކަމަށް. އެހެންނަމަވެސް، އެކަން އަޅުގަނޑު ހަރަކާތް ފުރަތަމަ އިނގޭތޯ. ހަރަކާތެއް ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބިލްގައިން ކުރިއަށް ގެންދަން ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ.

ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ފާހަގަކުރެއްވުން:

ނައިބު މުގައްރިރު ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

މުޙައްމަދު މުސްތަފާ އިބްރާހީމް، މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވައި، ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ތާއީދުކުރެއްވިގޮތަށް ވޯޓަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން. (ވޯޓުދެއްވުން) ވަޑައިގެން ތިއްބެވި އެންމެހައި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާގުން ފާސްވެއްޖެ. (ވޯޓުގެ ތަފްސީލު ޖަދުވަލު) ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އިބްރާހީމަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ މުގައްރިރު. އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ، މި އިޢުލާމާއި މައްސަލައެއް ދިނަ ޤައުމުގައި ރާއްޖޭގައި. ކޮންމެ ދުވަހަކު ވަރަށް ސަޕޯޓިވްކަން އަޅުގަނޑުމެން މި އަބަދުވެސް ދުރަނީ އެކި ޗެނަލްތަކުގެ ބިޒްނަސް ދާއިރާގެ މައްސަލަތަކުގެ ވާހަކަ، އެސޯސިއޭޝަންތަކުގެ ވާހަކަ، ޕީއާރު ދަންނަވާނީ، އެންސްޕީގެ މައްސަލަތައް ދެން މިކަހަލަ ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެން. މިހާރު މި ކޯޓުތަކުގައި އެބަ އޮތް 17 މައްސަލަ ހުށަހެޅިފައި. އަޅުގަނޑު އެކަނި ފުލުސް މި ތަނަށް އެބަ އޮތް 4 މައްސަލައެއް ހުށަހަޅާފައި. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވީޑިއޯފުޓޭޖާ 2 ހަފުތާގައި އެއްފަހަރު މަސައްކަތްކޮށް ނުކުތުމަށް މި ދަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މިކަމުގެ ކަންބޮޑުވުން ފާހަގަކުރަން. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އަޅުގަނޑުމެން މިޑިއާގައި ތަނަވަސް މަސައްކަތްކުރެވޭނެ ހާލަތަކަށް ވަސީލަތު، މި މައްސަލަތަކަށް ހިނގާނު ގޮތަކަށް މިކަން ހަމަޖެއްސަވައިދެއްވުން އަޅުގަނޑު މުގައްރިރު އަރިހުން ވަރަށް އަދަބުވެރިކަމާ އެކު އެދެން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ އިބްރާހީމަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން.

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ އިނގޭތޯ ހަމަ ގަބޫލު އުޅުނު ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް އާ ހުށަހެޅުއްވިފައިވާ ބައިން. ދެން މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން އެދެންނެގޭކަށްނެތް މި އެއް ބަލާކަން އަޅުގަނޑަށް ހިއްސާކޮށްލަން މިއަދު ދެން ބަލައިލާ ކުރިއަށް ގެންދިޔަލަކަސް އިންޓަރވިއުކޮށް އެޖެންޑާގެ އެއްޗާ ބައްދަލުވުކަން މިޔާ ގެއް ބަޔާނައި ރަސްމީ އިންސާފު. ދެން އެނދޮލިޔާ، އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ މިއަދު ހަމަ މި ވަޅުގަ ހަމަ ރަނގަޅުކަމަށް އެކިކިބިން ކަންކަމުގެ ބޯޑުތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅިގެން ދިޔައީ. މި އޮތް މަސައްކަތްތައް ކުރެވޭނޭ ރިފޯމަށް ބަދަލުގެނެސް، އެއާ ދެކޮޅުގައި ކޮމިޓީގެ ތަސްދީޤުގެ ކަންކަންތަކުގެ ކުރާކަށް ގޮތަކާ ދެކޮޅުގައި ކުރެވޭނެ މަސައްކަތްކުރަން މި ގެޔަށް ޤާނޫނުކުރަން. އެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ހަމަ ހުށަހަޅައިލަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މައްސަލަތައް ވަން ބައި ވަން އިދާރީ ޓީމުން ޖަވާބުދެއްވުން އަޅުގަނޑު އެދެން. ޝުކުރިއްޔާ.

އިދާރީ ޓީމުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. ސްޓޭޓްބޭންކުގެ ބަލާ ދިރާސާއި ދެން މި އޮޅި އަނބުރާ ފަރާތަކުން ފުރުޞަތު އެއް މަސައްކަތް. އެއީ އެ ފަރާތުގެ ދަރިވަރު ހުރިހާ ހުސްކުރަށްދަން ޕްރޮޖެކްޓް ދައްކަން ގެންދަމުން ދިރާސާ ބޮޑު ހިސާބު ހާކޮށް ޤާނޫނުތަކަށް ސަރުކާރު ޕްރޮޖެކްޓުން ކުރަމުންދާ ސަރުކާރު. މި މަސައްކަތާ ގުޅޭ ކޮމިޓީއާ ސީދާ ހިއްސާކުރެވިފައި މި ވަނީ. އަދި ޖާގާ ސީދާ ގުރުބާ އެދި ޕްރޮޖެކްޓާ އެއްކޮށް ކޮމިޓީން ބޭއްވި ބައްދަލުވުމުގައި މި މަސައްކަތާ ގުޅޭ ގޮތުން ޕްރޮޖެކްޓުގެ ކަމާ ގުޅުންހުރި ބޭފުޅުންނާ ސުވާލުކުރެވިފައިވޭ. އަދި މަސައްކަތުގެ އަޕްޑޭޓު ހޯދުމަށް މަސައްކަތް ކުރަނީ ފާހަގަކޮށް ސީދާއެއް ފުރުޞަތު ކޮމިޓީން ނިންމާފައިވޭ. މަސައްކަތް ކުރަނީ ފާހަގަކޮށް ސީދާ ފުރުޞަތުދެވޭ. ދެން އެ ފަރާތުގެ ޖަވާބު ނުލިބޭތީ ސްޓޭޓްބޭންކުގެ އެ ވާހަކަ ނުކުތް އިނގޭތޯ. ދެން މި އޮޅި އަނބުރާ ފަރާތަކުން ހަމަ ފުރުޞަތު އޮތް މަސައްކަތްތައް ދެވަނަ ބައިތައް. އެއީ ބޭނުންތަކުން އެސްއޯއީއެސްއާއި އެކު މާލޭގެ ފަސްޓްވިން ޖަވާބުދެއްވުމަށް އަރައިދަތުރުކުރަން ރިފައިވަރު ސްޓޮކްބެސް ކުރަސްފައި އެދި ކުރަސްފައި ކުރިއަށް ކޮއްކޮސް ބޭބޭފުޅުން ކަނޑައަޅާފައި އިންސާފުވެރިކަމާ އެކު ނުކުންނަކަމަށް، ކުރަސްފައި ކޮއްކޮސްފުޅުގެ ކުޅިގުޅަމުން ހުރަސްއަޅައި، ކުރަސްފައި ކޮއްކޮސްފުޅުނަކަން ލިބެންޖެހޭ ފައިސާއަށް ބޭނުންބެހެން އެސްއޯއީއެސްއާ ޚާއްސަކޮށްފައިވާ ގޮތަކާއި، އެ ކުރަސްފުޅުގެ ތަފާތުކަން ބައްދަލުވުމުގެ އެދި ފުރުޞަތު އެއް ސީދާ. މި ސީދާ ދެވޭނެ މުޤައްރިރާ މަސައްކަތް ހިއްސާކުރެވިފައި އަދި

ކަން ހިނގާފައި އޮތްގޮތް ސާފުކުރުމަށް އެސޯސިއޭޝަނަށް ސިޓީ ފޮނުވުމަށް މުގައްރިރު ނިންމަވާފައިވާތީވެ އަޅުގަނޑުމެން، އެ ސިޓީ އަޅުގަނޑުމެން ފޮނުވަން ބޭނުންވުން މައްސަލައާ ގުޅޭ މަޢުލޫމާތު ސާފުކުރުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ސޯޝަލް އަދި ބޭޖިންގަން އެސޯސިއޭޝަނަށް ސިޓީ ފޮނުވުން. އެ ވާހަކަ ބަޔާން މި އުޅެނީ އިނގޭ. ބޭޖިންގަން އެސޯސިއޭޝަން އެކްސެސްގެ މުއްދަތު މި ދިޔަ އަހަރުގެ މާރިޗުމަހަން ހަމަވެފައިވާތީވެ އެކަމަށް ސިޓީ ފޮނުވުން ގޮތެއް ނެތް. އެކަމަކު ކުރިން މިނިސްޓްރީއަށް އަޅުގަނޑުމެން ސިޓީ، ސޮޕޯޓް މިނިސްޓްރީއަށް އަޅުގަނޑުމެން ސިޓީ ފޮނުވާފައިވާނީ. އެ ސިޓީގެ ޖަވާބު މިނިސްޓްރީގެ ފަރާތުން އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް އަދި ނުލިބޭ. އެހެންވީމާ، އެ ވާހަކަ ވެސް ދަންނަވައިލާނަން ކޮމިޓީއަށް. ދެން މި އެޖެންޑާ އަންނަން ފަރާތަކުން ފޮނުވާފައި އޮތް ހަމަ މައްސަލައެއް. ވޯޓު މަޝްވަރާ ގުޅޭގޮތުން ވިޔަފާރިވެރިންގެ ހުރި ކަންބޮޑުވުންތައް ހިއްސާކުރުމަށް ބަޔަކު ކޮމިޓީއާ އެކު ބައްދަލުކުރުމަށް ހަމަޖެއްސަވައިދެއްވުން އެދި ފޮނުވާފައި އޮތް މައްސަލައެއް. ދެން މި މައްސަލަ މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ބަލާއިރު މަސައްކަތް ވެސް ނިމިފައިވާ އެއް، އިތުރަށް ކުރިއަށް ނުގެންދާ ކަހަލަ ގޮތަކަށް މުގައްރިރު އެންމެ ފަހުން ވިދާޅުވި. ދެން މި މަސައްކަތް އަޅުގަނޑުމެން ސްޓޭކްހޯލްޑަރުން ނުނަގާ މި ކޮމިޓީއާ ބައްދަލުކުރެއްވުމަށް އެ ބޭފުޅުން އެދިވަޑައިގަންނަވާފައި އޮތީމަ ކޮމިޓީން ނިންމަވަނީ ކޮންގޮތެއްތޯ. ވާހަކައެއް ބައްދަލުކުރައްވާނަމަ ނުކުރައްވާނަމަ ދެން ކޮމިޓީގެ ނިންމުމުގައްޔާ ތޯ. ދެން އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާލާނަން މި ކޮމިޓީއާ ފަރާތަކުން ހަމަ ވަކިފަރާތަކަށް ގެންދެވޭނެ މައްސަލައެއް. ހަމަ މި މައްސަލައިގައި ވެސް މިކޮމިޓީ ހަމަ ކޮމިޓީއާ ބައްދަލުކުރައްވަން އެދިފައި. އެ މައްސަލައިގައި ވެސް ކޮމިޓީން ބައްދަލުކުރައްވާނަމަ. ހަމަ ވަކި މައްސަލައިގައި އިނގޭ. ދެން މި ކޮމިޓީ، 6 ވަނަ ނަންބަރުގައި މި ކޮމިޓީ ހަމަ އާންމު ފަރާތަކުން ހުށަހެޅޭ ޕްރޮޕޯޒަލްތަކުން ކުރި އޮޕަރޭޝަނަލްގެ ސަރަހައްދު އަދި ޝަރުޢީކަން ގެއްލުން ލިބިފައިވާ ކަމަށް ބާއްޖަވެރި ފޮނުވާފައި އޮތް ސިޓީއެއް. ދެން މި މައްސަލަ އަޅުގަނޑުމެން މުގައްރިރާ ހިއްސާކުރައްވާފައި އަދި ކޮމިޓީން ވެސް މައްސަލަތަކުގެ ކުރިއަށް ނުގެންދެވު އޮތް ކަމެއް އެއީ އިނގޭތޯ. ދެން ވެސް މި ކޮމިޓީ ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންވާ މުހިންމު ބޭސްފަރުވާއަށް ސަރުކާރުގެ ޕްރޮކިއުމަންޓް އާސަންދަ ޚިދުމަތާ ގުޅޭ ދަތިތަކެއް ހައްލުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައި އޮތް ސިޓީއެއް. މި ފަދަ ހަމަ އަސްލުގައި ވަރަށް ގިނަ ސިޓީތަކެއް އައިސް އޮތް މައްސަލައެއް. މި މައްސަލަ ވެސް ޕާލިމެންޓުގެ ތެރޭގައި މި ވަނީ މުގައްރިރާ ހިއްސާކޮށްފައި. ދެން އަދި މި މައްސަލައިގައި ދެން ރިސާޗް އަމަލާ ގުޅޭ ކުރިއަށް ނުގެންދެވުނު މި އެއީ އިނގޭތޯ. ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންވާ މުހިންމު ބޭސްފަރުވާއަށް ސަރުކާރުގެ ޕްރޮކިއުމަންޓް އާސަންދަ ދަތިތަކެއް ހައްލު ކުރުމަށް ހަމަހަމަ ކުރުމަށް (ވެރިކަމުގެ ކަންކަން) އެހެންމެ ސަރުކާރުގެ ޕްރޮކިއުމަންޓް އާސަންދަ ދަތިތަކެއް ދިމާވެ ކަމަށް ވަކިވަ އިނގޭތޯ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ސިޓީ އަރުވައިލާނަން

އިނގޭތޯ މި ސިޓީގައި އެގްޒެކެޓިވް ބުނެފައި އިން އެއްޗެއް. ދެން އަނެއްކާވެސް މިޢާދީ އާންމުން ބޭނުންކުރާ ބޭސްތަކަށް ލިބުމުގައި ދިމާވެފައިވާ ދަތިތަކެއް ބައެއްމީހުންނަށްވެސް އެބަ ފޮނުވާފައި އެބަ ސިޓީއެއް. އެވެސް ކޮމިޓީއާ ހިއްސާކުރެވިފައިވޭ. ދެން އެހެނިހެން މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި ގުޅޭ އުމުރު ދާއިރާގެ މުސްކުޅި މުޖުތަމަޢު އިބްތިދާއީ ހުރަހަކަށްވާތީ އެއީ މައްސަލައަކަށް ސީދާ ޒުވާނުންނަށް ވިސްނުންތަކަށް އާންމުންނަށް ދިމާވާ ދަތިތައް ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ސަރުކާރުން ކުރިއަށް ގެންދާ ކުރިއެރުމުގެ ސަބަބުން ބޭނުންވާ އަށް ދޭ ފަސޭހަ ކަމާ ބެހޭ ސިޓީ ފޮނުވާފައިވާ ކަމަށް. ދެން މުޢާމަލާތް ހިއްސާކޮށްދީފައި އަދި ވަރަށް ގިނަ ގޮތްތަކުން އަދި އާސަންދަ ކޮމިޓީއާ ބައްދަލުކުރުމަށް ކޮމިޓީން ނިންމާފައި މި އޮތީ އިނގޭތޯ. ދެން އަހަރެ ރިޕޯޓު މި އޮތީ. މިނިސްޓްރީ އޮފް ސޯޝަލް އެންޑް ފެމިލީ ޑިވެލޮޕްމަންޓް އާއި ބައްދަލުކުރުމަށް ހަމައެކަނި 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ރިޕޯޓު. މި މަސައްކަތް ފަހަރެއް އަދި ނުވޭ. ދެން އެ ވެސް ކޮމިޓީގައި އޮތް، ކޮމިޓީ ބައްދަލުވުމެއް ހިއްސާކުރެވިފައި ނޫން ތޯ؟ ދެން މި އޮތީ ހުށަހެޅުއްވުމުގައި "އާޒުރީރާ"ގެ ނަމުގައި ގައިޑްލައިންތަކާއި ކާބޯ ޝީލްޑްތަކުގެ ބަލަހައްޓާކަން ގެނެސް ދިމާވާފައިވާ މަސައްކަތަކާ ބައްދަލުވުމެއް ހިނގާ ގޮތުން ކުރިއަށްގެންދެވިފައި އަދި ފަސޭހަކަމާ އެއް ސަބަބު. މި ސަބަބުގެ ފަސް ގޮތުން އެހެން ދާއިރާގެ ގުޅިގެން ގެނައުމާއި އިޞްލާޙުކުރުމާއި ހުށަހެޅުމާ ހުށަހަޅާކަށް ހިއްސާކުރެވިފައިވާ ސަބަބެއް. މި މަސައްކަތް ޖެހިގެން މި މަސައްކަތް ހުށަހަޅައިދީ ފަރާތަކާ ބައްދަލުކުރުމުގެ ބައްދަލުވުމުން ނިންމާފައިވާ ސިފައިވަނީ. ދެން 6 ފެބުރުއަރީ 2025 ގައި މިނިސްޓްރީ/ ޖެންޑަރ ފެމިލީ އެންޑް ސޯޝަލް ސަރވިސަސް ދަރިފުޅު ނިސްބަތް މަސައްކަތުގައި ބާއްވާ ބައްދަލުވުމުގެ ކަނޑައެޅުމަށް 13 ވަނަ ދުވަހުގައި މަޖިލީހުގެ އިންތިޚާބުވުމަށް ބަލާ އިރު، މި މަސައްކަތުގައި ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކުން އިތުރުކުރި ކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވާތީ މި މަސައްކަތް ބައްދަލުވުމުގެ ފޮނުވާ ފޮނުވިފައި އޮތީ ސިޓީ. މި މަސައްކަތާ ސިޔާސަތެއް ތަޢާރުފްކޮށް ފެށުނު އޮފީހުން ފޮނުވި ފޮނުވިފައި އޮތީ ސިޓީ. މި މަސައްކަތް ނިންމުމާ އެކު ބައްދަލުވުމެއް ބޭއްވުމަށް މަސައްކަތްކުރަމުން. މި މަސައްކަތް ގެނެސް މުއައްސަސާތަކުން ފޮނުވި ސިޓީގެ ޖަވާބު ފޮނުވާފައިވާނެ މި ކޮމިޓީ މިހާރުގެ ހާލަތު ޖަވާބު. (ޖެންޑަރ ފެމިލީ ޑިޕާޓްމަންޓް) ޖަވާބު އަރުވަން ފޮނުވުމުން ބައްދަލުވުމުގެ، ކޮމިޓީގެ ޖަވާބަކަށް ބައްދަލުވުމުގެ ފޮނުވާ ވަނީ ޝަރުޢީ ކޮމިޓީގައި. ދެން ކޮމިޓީގައި، ހުށަހެޅުނު ފޮނުވާލަން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމަކަށް ޖަވާބު ލިބިގެން ދިމާވެފައިވާ ދަތިތައް މަސައްކަތުގައި ބައްދަލުވުމުގެ ކޮމިޓީގެ މަޢުލޫމާތު ކޮންކޮން ދާއިރާތަކުގެ ދަށުން އެ ކަމަށް އެކުލެވޭ ބައްދަލުވުމުގެ ރިޢާޔަތްކުރުމަށް ހުށަހަޅައިދެވިފައި އޮތް ކަންކަމާއި ގުޅުން ހުރި ދާއިރާގެ މުސްތަޤްބަލު އިބްތިދާއީ ހުށަހަޅާލާފައި އޮތް ބައްދަލުވުމެއް. ވިދާޅުވިއްޔާ އެކު ކޮމިޓީ ހުށަހެޅުން ބެލުމަށް ހިނގާ ބައްދަލުވުމުގެ ނިންމާފައިވޭ. ދެން އަހަރު ފަހު، މި ކަންތައްތަކުގައި ހުރި

ބައްދަލުވުންތަކަށް ވަކި ދުވަހެއް ކަނޑައަޅުއްވާފައި މިވަނީ ދުވަހަކަށް ބައްދަލުވުމަށް ސިޓީ ފޮނުވަން ދެންނެވީމަ އަޅުގަނޑުމެން އެ ގޮތަކަށް އެ ކަމެއް އިތުރަށް ކުރެއްވިއްޔާ އިދާރީގޮތުން ކޮންމެފަރާތަކުން. ދެން ރައްޔިތުންނަށް، އެހެނިހެން މައްސަލަތަކުގެ ތަރުތީބުގައި ރައްޔިތުންނަށް ސިޔާސީ ޒިންމާ ފުރުޞަތުދިނުމުގައި ހުރި ގޮންޖެހުންތަކައް ބަރުލަމާނީ ނިޒާމުގައި ކަމާ ގުޅޭ ހުރި ފަރާތްތަކެއް ހޯދުނު ރަލަތް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ކުރިމަތިވާ ކަންކަން ދެނެގަތުމަށް އެދި ފޮނުވާފައި އޮތް ސިޓީ، ގަވާއިދު އުސޫލު ޤަރާރާގެ ދެނެގަތުން މުރާޖަޢާކުރަން އިއްތިފާޤުވީ. ދެން މި މައްސަލައިގައި ވެސް މާލީ ގުޅުނު އޭގެ ހުށަހެޅުމެއް އަދި އާސަންދަ ކޮމްޕެނީއާ ބައްދަލުކުރުމަށް ކޮމިޓީން އެކީ ނިންމަވާފައި. ދެން އެ ކަމަށް، އެ ބައްދަލުވުން ބާއްވާނެ ވަކި ދުވަހެއް ކަނޑައަޅުއްވައިދެއްވުމަށް ކޮމިޓީއަށް އެ ދުވަހަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ކާރީގަތަށް. ދެން އެސޯސިއޭޝަން، އެހެނިހެން މައްސަލައިގެ ގޮތުގައި ޖަމްޢިއްޔާތަކުގެ ރަޖިސްޓްރާރުގެ ޖިންސާ ރަސްމީކޮށް އަޑުއަހާލުމަށް ކަމަށް ބައްލަވައި ފޮނުވާފައި އޮތް ސިޓީއެއް ހުށަހަޅާ ފާހަގަކުރެވުނު. މި ސިޓީއަށް އަދި ގޮތެއް ނިންމާ. އެހެނިހެން މައްސަލަ.

ބަރުލަމާނީ ފިޔަވަޅު ދެމެހެއްޓުމަށް، ސިވިލް ސޮސައިޓީ ޖަމްޢިއްޔާތަކާއި، ކޮމިއުނިޓީ ބޭސްޑް އޯގަނައިޒޭޝަންތަކާއި، ކުލަބު އަދި ޖަމްޢިއްޔާއިން ރަޖިސްޓްރީ ކުރުމާއި ބެހޭ ކަންކަމާއި، ޖަމްޢިއްޔާތަކުގެ ހިންގުން ބަލަހައްޓާ ސިސްޓަމް 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ރިޕޯޓް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ވަނީ ލިބިފައި ހުށަހެޅި ފޮނުވާލައިފި. ގުޅުންހުރި ފަރާތްތަކުން ހިއްސާކޮށްފައިވާ ރިޕޯޓް. ދެން އެއަށް ހިއްސާކުރާ ގޮތަށް މިހާރުވެސް ރަޖިސްޓްރީވެފައިވާ ކޮމިޓީން ދެއްކީ. ނޭޝަނަލް ސޯޝަލް ކޮމިޔުނިޓީ އެޖެންސީގެ 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ރިޕޯޓް ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ އެ ގޮތަށް ލިބި، ގުޅުންހުރި ހިއްސާކުރެވިފައިވޭ. ދެން މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒް، ދީނީ ބަރާބަރުގެ ޖަލްސާ ހަވާލު، ޔަޤީން ފުރުޞަތު ބޭނުން ފުރިހަމަ މަސައްކަތް އަދި އިސްލާމީ މަސްވާރު އެންމެ މަޖިލީހުގެ 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ރިޕޯޓް ވެސް ލިބިފައި. މީ 20ގައި އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީއާ ހިއްސާކޮށްފައިވޭ. ކޮމިޓީ ފުރުޞަތުގައި ވަނީ ހިއްސާކޮށްފައި. ދެން މި އެއީ އެންމެ އިތުރު ޕޮލިސީ ގުޅުންހުރި ފުރުޞަތު ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންބޮޑުވުންތަކަށް ބައްލަވައި ހުށަހަޅައިދެއްވުމަށް އެދި ފޮނުވައިފާ ސިޓީ. އެއީ ގަޑިގެ އުސޫލު ޤަރާރާގެ ދެނެގަތުން ހުށަހަޅުއްވާފައި އޮތް އެއްބަސްވުން. ހުށަހަޅުއްވާފައި، މުރާޖަޢާ ހިއްސާކޮށްފައި ދޯ؟

މާލިއްޔަތު ހުސްވި ޤާނޫނުގެ މުރާޖަޢާ މުއްދަތު ދިގުކުރުމާ ގުޅޭ ހުށަހެޅުން:

ޕޮލިސީއާ ދިމާވޭ. މައްސަލަތަކަށް ހަމަ ބިނުމަތްތެރިން ޙަވާލުވެ މި ހުށަހެޅުނު ބިލަކީ މި އެއީ މައްސަލަ، އެއީ ބާރުއެޅުމުގެ ފުރުޞަތު ދޫކޮށްފައި ޕޮލިސީ އެއީ އެ ފަރާތްގެ ދަރިވަރު ހުށަހެޅުމެއް ކޮމިޓީއަކުން ދެއްކުން ދެއްކީ އަވަސް.

ގެންދިޔަ އިރު ޗޭމްބަރު ޢަމަލުކުރި ގޮތް ހިތްހަމަނުޖެހި ހުޅުމާލެ ހޯސްޕިޓަލް ހުނަރުގެ ޝަކުވާގެ ފޮތް މި ކޯޓަށް ފޮނުވާލައި، މި މައްސަލަ ބަލައިދިނުމަށް އެދި ފޮނުވާލައި. ދެން އެހެންނަމަވެސް، މައްސަލައިގެ އިތުރު ތަފުސީލު ހޯދުމަށް ބަލައި މި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް މި އަހަރުގެ ފެބްރުއަރީ މަހުގައި މި ކޮމިޓީން ސިޓީއެއް ފޮނުވާލައި، އެ ފަރާތަށް ސިޓީ ލިބިފައިވޭ ދެއްތޯ؟ އޭގެ އެއްވެސް ޖަވާބެއް ނާންނަ ކަމަށް ވަންޏާމު އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ކޮމިޓީން އިތުރަކަށް ގެންދެވޭނެ، ކުރެވޭނެ ކަމެއް އޮންނާނެ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑަކަށް ފެނިގެނެއްނުދޭ. އެހެންވީމާ، އެ މައްސަލަ އެ ހިސާބުން ނިންމަން އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން އިނގޭތޯ. އެއީ އެ ފަރާތުން އޭގެ އެއްވެސް ޖަވާބެއް ނާންނާތީވެ. އެއީ ފުރަތަމަ މައްސަލަ. އަޅުގަނޑު ދެން ފަހަރަކު މައްސަލައެއް ގެންދަނީވެސް މި ކޮޅުން އެހެންވީމާ. އާދެ!

ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޙަސީބު ވާހަކަދައްކަވަމުން:

އެ ފަރާތަށް ފޮނުވި އިންކުއަރީއެއް ކޮށްފައި އޭގެ ޖަވާބެއް؟ ނޫނީ އިންކުއަރީއެއް ކޮށްފައި ޖަވާބެއް ފޮނުވި އެ ފަރާތަށް؟

(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ވާހަކަދައްކަވަމުން:

އާދެ! ނައިބު މުގައްރިރު ހުށަހެޅުން އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވަމުން:

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުޝްތާޤް އިބްރާހީމް ހުށަހަޅުއްވައި، ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ތާއީދުކުރެއްވި ގޮތަށް ވޯޓަށް އަޅުގަނޑު އަހައިލަން. (ވޯޓުދެއްވުން) ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި ބޭފުޅުންގެ އިއްތިފާޤުން ފާސްވި.

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުޝްތާޤް އިބްރާހީމް ވާހަކަދައްކަވަމުން:

ދެވަނަ މައްސަލަ ވެސް އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު ހަމަ ޒާތުގޮތުން ކޯޓުގަ ހުރަހަކަސީ. ބެޑްމިންޓަން އެސޯސިއޭޝަން މި ވަގުތު ޓީމު އަސްލުގައި އެސޯސިއޭޝަން އުވިފައި، ނޮޓިފައި. އެހެންވީމާ، އެސޯސިއޭޝަން އަންނަނުދޭން ދެން މި މައްސަލަ

އަޅުގަނޑުމެން ބޭއްވަންޖެހޭނީ. އެއީ އެއް ގޮތް. އަނެއް ގޮތަކީ އަޅުގަނޑު ދެން ހަމަ މި ހުށަހަޅަނީ އާދެ ބެލެނިވެރި ފަރާތަކީ އަސްލު ކޮމިޝަނަށް އޮތް ސްޓްރަކްޗަރ އަސްލުގައި. މިހާރު ހާއްސަކޮށް މި ތަރުހީބުކުރަމުންދިޔަ ގޮތުންނާ އެޖެގައި ކޮމިޝަނަށް އޮތް ސްޓްރަކްޗަރގެ ވަރަށް ބޮޑު ޗެލެންޖެއް އަންނާނެ މިކަމުގައި އަސްލުގައި. އެއީ އެ ބޯޑުތަކުން އެ ގޮތަށް ލާރިގެ ބޯޑުތަކުރުވެގެން ނުވަތަ ނަހަމަ ގޮތުގައި އެކަން ކޮށްފި ކަމަށް ވާނަމަ. އެހެންވީމާ، މިގޮތުގައި އަސްލުގައި ސްޓްރަކްޗަރ މިނިސްޓްރީއަށް ފޮނުވައިގެން ޗެލެންޖެއް ނުލިބޭގޮތަށް ތަސްވީގެން މި ދަނީ. އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ އިތުރަށް ހަމަ ކޮމިޝަނަށް އޮތް ސްޓްރަކްޗަރއަށް ވުރެ އަސްލުގައި މި ސިޔާސީ ފުށުވަން މި ކަންތައް ވެފައި އޮތީ ގޮތެއް އެ ބޯޑުތަކުން އެނގޭތީ ބަލާފައި، އެ ބޯޑުތަކުގެ ޗެލެންޖެއް ހުރަސް. މި ކަމަކީ ދުވާލުދުވަހުގެ ކަމެއް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، ކޮމިޝަނަށް އޮތް ސްޓްރަކްޗަރ މިހާރު ގާނޫނު ބުނާ ގޮތުން، ކުރިޔަށާ ބެހޭ ގާނޫނު ބުނާ ގޮތުން ކޮމިޝަނަށް އޮތް ސްޓްރަކްޗަރގެ ވަރަށް ބޮޑު ޗެލެންޖެއް ކުރިޔަށް ޖަމްޢިއްޔާތަކުގެ ކަންކަން ބެލެހެއްޓުމުގައި. އެހެންވީމާ، ކޮމިޝަނަށް އޮތް ސްޓްރަކްޗަރއަށް ސިޔާސީ ފުށުވަން އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން.

<u>ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝަހީމް ވާހަކަދައްކަވަން:</u>

ނައިބު މުގައްރިރު ހުށަހެޅުއްވި ގޮތަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

<u>ކެލާ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުންތަޒިމް އިބްރާހީމް ވާހަކަދައްކަވަން:</u>

އާދޭ! ނައިބު މުގައްރިރު، މިގައި އެބަ އޮތް ބަޔާންކޮށްފައި ކޮރަޕްޝަނުގެ ޒަމާނުގެ ވާހަކަ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސީ ލިޔާ އިރު ދެއްކުމުގެ ކޮރަޕްޝަން ބެލުމަށް ޖަވާބު ކޮރަޕްޝަން، އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނެއް އެބަ އޮތް. އެހެންވީމާ، ސިޔާސީގައި އަޅުގަނޑުމެން ބަޔާންކޮށްފައިވާނީ އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅައިގެން ކޮރަޕްޝަނުގެ މައްސަލަތައް ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް.

<u>މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުޝްރިފް އިބްރާހީމް ވާހަކަދައްކަވަން:</u>

އަޅުގަނޑު ހަމަ ކެލާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން އިސްލާހާ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވަން:</u>

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ އިބްރާހީމް ހުށަހަޅުއްވައި، ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔަސީރު ތާއީދުކުރެއްވި ގޮތަށް ވެސް އަޅުގަނޑު، ގޮތަށް ވޯޓަށް ދަންނަވަން. (ވޯޓުދެއްވުން) އިއްތިފާޤުން ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށް ހުރުން) އެއް ހުށަހެޅުން އިތުރަށް ހުށަހެޅިފައި. އެއީ މުޙައްމަދު މުސްތަފާ އިބްރާހީމް، މާފަންނު؛ މުންތަޚިބު، ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުންތަޚިބު ހުށަހަޅުއްވައި މުޙައްމަދު މުސްތަފާ އިބްރާހީމް، މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ ތާއީދުކުރެއްވި ގޮތަށް ވޯޓަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލަން. (ވޯޓުދެއްވުން) އިއްތިފާޤުން ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި ބޭފުޅުންގެ ފާސްވެއްޖެ.

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ އިބްރާހީމް ފާހަގަކުރެއްވުން:

ދެން މި އޮތީ 3، 4، 5. އިނގޭތޯ. 3، 4، 5ގައި މި އޮތީ އަސާސީ އަޅުގަނޑުމެން ވޭތު މަސްލަހަތު ގޮތްގޮތުން ބައެއް ވިޔަފާރިވެރިންގެ ހުރި އަސާސީގައި ކަންބޮޑުވުންތައް ކޮމިޓީއަށް ހިއްސާކުރަން ބޭނުންވާތީވެ، އެ ބޭފުޅުން ހަމަ ކޮމިޓީއަށް ބައްދަލުކުރެއްވުމަށް އެދިވަޑައި އޮތް އެދުން އިނގޭތޯ. ދެން ގޮތުން، އެއް ވިސްނުމަކީ ގޮތުން މިހާރު ވެޖެޓަބަލް އެކިގޮތް މި ބައްދަލުވުން ބޭއްވުމުގެ މަޤްޞަދު ބޭނުމެއް އެބަ އޮތްތޯ މިހާ ދުވަހުމިވަ. އެއީ އެއް ވިސްނުމަކީ. އަޅުގަނޑުގެ ވިސްނުމަކީ ހަމަ، އަޅުގަނޑުގެ ވިސްނުމަކީ ހަމަ ކޮމިޓީން މި ބޭފުޅުންނާ ބައްދަލުކުރުން. އަޅުގަނޑުމެން ޖަވާބުދާރީވާކަން ނުޖެހޭ. އެއީ ސަރުކާރުން އެ ބޭފުޅުންނަށް ޖަވާބުދާރީވާނީ. އެހެންނަމަވެސް، ރައްޔިތުންގެ ފަރާތުން އަންނަ ވިސްނުންތައް ނުވަތަ އެ ބޭފުޅުންގެ ހުރި ހިތްހަމަނުޖެހުންތަކެއް އަޅުގަނޑުމެން ހިއްސާ މި ކޮމިޓީއަށް ހަމަ ކަންތައް އެނގުމަށް ބަލައިގަނެވޭ ކަމުގައި އިނގޭތޯ. ދެން އެ އަޅުގަނޑު ޖަވާއި ހަމަ ކޮމިޓީ ބައްދަލުކުރުމަށް ދުވަހު އަޅުގަނޑު ހަމަ އެއްބަސް އިއްތިފާޤެއް ނެތް. ދެން އެ ކޮމިޓީން އެކަން ނިންމަވައިދެއްވާ އެ ގޮތަކަށް ކަނޑައަޅާނީ. އަޅުގަނޑު ގޮތުގައި ހަމަ ބައްދަލުކުރަން ފެންނަ ކަމަށް އިނގޭތޯ.

ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ފާހަގަކުރެއްވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑަކަށް ހަމަ ނުފެނޭ ވަރަށް ބޭނުންތެރިކަމެއް ބައްދަލުވުމަކަށް. ހަމަ އެއްވެސް ކޮމިޓީއަކަށް ފެންނަ ކަމެއް ނޫން. މިކަން ކުރިޔަށް ވެސް މި ބޭފުޅުންނާ ފާހަގަކުރެއްވިކަމެއް ނޫން. މިކަން، ބައްދަލުކުރުމެއް ދެން ވާން ފަރާތަކުން ވެސް އެމީހުން ނޫން. ހަމަ އެއްގޮތަކަށް ވެސް ބައްދަލުވުމަކަށް އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ. ދެން މިހެން ބައްދަލުކުރުމުގެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ވަގުތު ނަގައިގެން ނޫން ކަމެއް އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ. ޓޫރިޒަމް ކޮންޓެއް ގެންސަރަޔި ވެސް މި އޮތީއެއް މިހާރު ކޮންގްރެސްއެއް ނޫން. އެއްވެސް ފަރާތަކުން ދިޔަވިގެން ނޫން. އެހެންވީމާ، ދެން

އާދެ! އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުގެކަން ހަމަ ނުފެނޭ. ދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ވަގުތު ބޭނުންކުރަން، ވަންޖަރު ރިޕީޓުކުރަން ކުރާ ކަމެއް ގޮތުގައި މިކަން ކުރާކަން މިއީ ހަމަ އެއްގޮތަކަށް ވެސް ފެންނަ ކަމެއް ނޫން. މިތާ އިންސާފު އެ ނޫން މައްސަލަ އުބަހުރި މިހާރު ވެސް އިނގޭތޯ.

<u>މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްޠަފާ އިބްރާހީމް ވާހަކަދައްކަވުން:</u>

މިގައި ދެން ބައްދަލު، ކޯމިޓީއާ ބައްދަލުވުންތަކުން ހުށަހަޅާފައި އޮތް އެޖެންޑާ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ކޯމިޓީން ނިންމާނީ ބައްދަލުކުރުމާއި ނުކުތުން އިނގޭތޯ. ކޯމިޓީން ނިންމާ ގޮތަކަށް އާދި ކުރިއަށްދާނީ. ދެން މިހާރު ދެ ހުށަހެޅުމެއް މި ހުށަހެޅިގެން އުޅެނީ. އެއް ގޮތަކީ، ކޯމިޓީއާ ބައްދަލުކުރަން އަޅުގަނޑުމެން ފެންނަ ކަމަށް ބުނިބުނުން. ދެން އަނެއް ބައްދަލުވުމަކީ މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް، ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އެ ވިދާޅުވިދާޅުވުން އިނގޭތޯ. ދެން އަޅުގަނޑު ހަމަ ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މުޙައްމަދު އިބްރާހީމްގެ ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ތާއީދު މިހާރު ހަމަ ކުރަން އިނގޭތޯ. ކޮންމެހެން އަޅުގަނޑު މި ހިތްހަމަޖެހުނަސް އެ ބޭފުޅުންނަށް ހަމަ ސަޕޯޓް ފުރުޞަތު ދަނީގޮ އަސާސީގައި ކޯމިޓީގައި ވޯޓު މަސައްކަތްކުރުމުގެ ގޮތުން ބަހުސް ހިނގަމުންދިޔައިރުގައި އާންމުކޮށް އިޖްތިމާޢީކަމެއްގެ ކަމާއި އަދި އިޖްތިމާޢީކަންތައްތަކުގެ ދިރާސާ، އިޖްތިމާޢީކަމަކާ އެކުގައި ދިރާސާ ކޮމިޝަންތަކާ އެކުގައި އަޅުގަނޑުމެން ގާނޫނު ހަދަމުންދިޔައިރުގައި ނުވަތަ އެ ބިލު މަސްވެރިކަމުންދިޔައީ އިރު އެ ކަންކަމަށް އެޖެންސީތަކުގެ ފުރުޞަތާ ކަމަށް. އަދި ތަޢުލީމީދާއިރާގެ މަޖިލީހުގެ ބައެއް ހަމަ އެ ބައްދަލުވުންނާ ބައްދަލުކުރައްވާފައިވާ، އަދި މި ވަގުތު މި ބައްދަލުވުމުގެ މާޒީ ބޭނުމެއް އެނގޭ ކަމަކަށް ނުފެންނާތީ ހަމަ ސަޕޯޓް ފުރުޞަތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ވަގުތު ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓުން ބޭކާރު އެކަން އެ ގޮތަށް ކުރުން އޭރު ވެސް މައްސަލައެއް ނޫން ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ އިޤްތިރާހަށް މެންބަރު މުޙައްމަދު އިބްރާހީމްގެ ހުށަހެޅުމަށް ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވައިލަން މިވަގުތު.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:</u>

ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ހުށަހަޅުއްވައި މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްޠަފާ އިބްރާހީމް ތާއީދުކުރެއްވި ހުށަހެޅުން ވޯޓަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން. (ވޯޓުދެއްވުން) ދެންމެ ވޯޓުދެއްވި ބޭފުޅުން ތެރެއިން ވޯޓުދެއްވި މިއަދަށް ބޭފުޅުން އެއީ އެއްބަސްވުމަށްޓަކައި ބޭފުޅުންތޯ އަޅުގަނޑު ސާފުކޮށްލަން.

<u>އައްޑޫސިޓީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުއްރަޙްމާން ވާހަކަދެއްކުން:</u>

ޢުޟުވެރި ޢަބްދުއްރަޙްމާން، އައްޑޫސިޓީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ވޯޓުން އެބްސްޓެއިންކުރި. ވަކި ކޮމެންޓެއް ނުދިން ވޯޓެއް.

<u>ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝަހީމް ވާހަކަދެއްކުން:</u>

ޢުޟުވެރި ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝަހީމް މި ވޯޓު އެބްސްޓެއިން.

<u>މައްޗަންގޮޅި ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޖުތަބާ ހުސައިން ވާހަކަދެއްކުން:</u>

ޢުޟުވެރި މުޖުތަބާ ހުސައިން ވޯޓުން އެބްސްޓެއިން. މައްޗަންގޮޅި ދެކުނު ދާއިރާ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކުން:</u>

ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓުގައި ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި ބޭފުޅުންގެ އަދަދު؛ 8. ދެން ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވީ 4. 4 ދެއްތޯ؟ ދެން ނުފެންނަ ކަމަށް ޖީ މިހާރު ނެތް. ދެން ވަކި ގޮތެއް ނުނިންމަވާ ވޯޓުދެއްވާފައި އޮތީ، ވަކި ގޮތެއް ނުނިމި 3 ބޭފުޅުން. ދެން ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދަކީ 4. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވަނީ 3. އެހެންވީމާ، މި ވޯޓު ހުށަހެޅި ގޮތަށް ފާސްވެއްޖެ.

<u>މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ އިބްރާހިމް ވާހަކަދެއްކުން:</u>

6 އިނގޭތޯ. (ވަގުތުކޮޅަކަށް ކަނޑުވަރު) ދެން ހުށަހެޅިފައި އޮތް 6 ވަނަ މައްސަލަ އިނގޭތޯ. ހުށަހެޅިފައި އޮތް 6 ވަނަ މައްސަލައަކީ ހުޅުމާލޭ ހޮސްޕިޓަލުގައި ކުރި އޮޕަރޭޝަނެއްގެ ސަބަބުން އަތުގެ ނާރުތަކަށް ގެއްލުންވެފައިވާ ކަމަށް ބަޔާންކޮށް ފޮނުވާފައި އޮތް ސިޓީއެއް. ދެން މި ސިޓީ އަދި ނުހުރޭ ފުރާ ކަންކަންނަކީ އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް. ސިޓީ އެހެންވީމާ، ސިޓީ ކޮމިޓީއާ ހިއްސާކުރެއްވިފަދަން އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށް ކަނޑުވަރު) 6 ވަނަ މައްސަލައިގައި އަޅުގަނޑު ހަމަ ހުށަހަޅަން މި ސިޓީ ހުށަހަޅުއްވާފައި އޮތް ބޭފުޅާ، އެއީ ރަޝީދާ ޒާހިރު މުޙައްމަދު، ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުކޮށްގައި އެ މައްސަލަ ހިނގާ ގޮތައް ގޮތް އިތުރަށް ތަފްސީލުކުރެވޭގޮތަކަށް އަސްލުގައި ކަމާ ގުޅުން ހުރި ފަރާތްތަކެއް ހާޒިރުކޮށްގެން މި މައްސަލަ ބަލަން ކުރިއަށްގެންދަން އިނގޭތޯ.

<u>ނިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިނު ސަޢުދު ވާހަކަދެއްކުން:</u>

އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން ނައިބް މުގައްރިރު ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުން.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

މުޙައްމަދު މުސްތަފާ އިބްރާހީމް، މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުށަހެޅުއްވި ގޮތަށް ފާތިމަތު ސަޢުދާ، ނިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ތާއީދުކުރެއްވި ގޮތަށް ވޯޓަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލަން. (ވޯޓުދެއްވުން) މި ވަގުތު މި ތަނުގައި ތިއްބެވި ހުރިހާ އެންމެންގެ އިއްތިފާޤުން ފާސްވެއްޖެ.

(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

<u>މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން ހަމަ އިނގޭތޯ. 8 ވަނަ، އާންމުކޮށް ބޭނުންކުރާ ބޭސްތަކެއް ލިބުމުގައި ދިމާވެފައިވާ ދަތިތަކެއް ހައްލުކޮށްދިނުމަށް އެދި ފޮނުވާފައި އޮތް ސިޓީގައި އެ ފަރާތަށް ޖަވާބުދިނުމަށް ބަލައި މިހާރު އިން އަދުޖޭބެއް ބަޔައިލުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާތީވެ އެ ބައްދަލުވުމަށް އެސް.ޓީ.އޯއާއި، އެންއެސްޕީއޭއާއި، ހެލްތުއާއި، އާސަންދައާ މަސްއޫލުން އަޅުގަނޑު ހަމަ ދައުވަތުކުރަން ބޭނުންވާ ވާހަކަ ދަންނަވައިލަން. ދެން ހަމަ އެއާއެކީގައި އަދި އެބަހުރި ސިއްހީ ޚިދުމަތް ލިބުމުގައި އާންމުންނަށް ދިމާވާ ދަތިތަކެއް ހައްލުކޮށްދިނުމަށް ރަށްރަށުގެ މަޖިލީހުން ކޮންސަލްޓޭޝަން ކޮން ކަންތައްތަކެއް ބައްލަވައިދެއްވުމަށް ޓީމެއް ސިޓީއާއި، އެ ގޮތުން ސިއްހީ ދާއިރާ ހިމެނޭ ބައެއް ކަންކަން އެބަ އޮތް. ސިއްހީ ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ހުރި ގޮންޖެހުންތައް ބައްލަވައިދެއްވުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކޮމިޓީން ކަމެއްގައި ބެލުމަށް ކުރާ މަސައްކަތަކާ، މި ދެ ކަންތައް އެބައޮތް. އެހެންވީމާ، އެ ކަންތައްތަކުގައި އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ އެއަކަށް ދައުވަތުދޭން އެސް.ޓީ.އޯއާއި އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ. އެސް.ޓީ.އޯ ދައުވަތުދޭން. އެހެން ގެންނަންޖެހޭ އެންއެސްޕީއޭއާއި، އާސަންދައާއި، މާލޭ ސިޓީގައި މި އޮންނަ ހެލްތު ގުޅޭ އޮފީސް ހޮސްޕިޓަލްގެ ބެލެނިވެރިން އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، މި ތިން ބެލެނިވެރިން އެކީގައި ބައްދަލުކުރުން ރަނގަޅު އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ ހަމަ ޖިއްސަޖެހުން އިނގޭތޯ. އާދެ! އެހެން މި ވަރަކަށް ބޭ ބައެއް ނިމިގެންދާނެ މި 2 ބައްދަލުވުން ނިމުމާއިރަށް އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ. ނަސޭހަތް ވިދާޅުވޭ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އެ ވެސް ހަމަ ފާހީ އެއްކަލަ ޖިއްސަޖެހުމުގައި އޮންނަނީ. މީގެ ބޭސް، އާންމުން ބޭނުންކުރާ ބޭސްތަކެއް ލިބުމުގައި ދިމާވެފައިވާ ދަތިތަކެއް ހައްލުކޮށްދިނުމަށް، އެ ނުލިބި ދެން އެހެނަ ހުރިހާ ސިއްހީ މަރުކަޒުތަކާ ދޭ ހުރިހާ ކަމެއްގައި އެއް ދުވަހުން ނިންމާ ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑު. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

އާދޭ! ވަރަށް ބޮޑަށް މާފު އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު ހަމަ ބަދަލުކޮށްލާނަން. 8 ވަނަ، އެސް.ޓީ.އޯއާ އެކީ ބާއްވާ ބައްދަލުވުން އަޅުގަނޑުމެން ބާއްވާނީ ޓިއުސްޑޭގައި. ދެން އެހެން ސިއްޙީ މައްސަލަތަކަށް ހުރި މައްސަލަތަކާ ގުޅުން ހުރި ގޮތުގައި ބާއްވާ ބައްދަލުވުންތައް އަޅުގަނޑުމެން ބާއްވާނީ ވެނެސްޑޭގައި އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އެ ދެ ދުވަހަށް ތާވަލުކޮށްލެއްވުން.

<u>ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޙަސީބު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ނައިބު މުޙައްރިރު ހުށަހެޅުއްވި ގޮތަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ ހުށަހަޅުއްވައި ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޙަސީބު ތާއީދުކުރެއްވި ގޮތަށް މުއައްސަސާތަކާ ބައްދަލުކުރުމުގެ ޝެޑިއުލް ހަމަޖެއްސުން ފެނިވަޑައިގަންނަވަންޏާ ވޯޓަށްއަހަމާ. (ވޯޓުދެއްވުން) ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި ހުރިހާ ބޭފުޅުންގެ އިއްތިފާޤުން ފާސްވިއެވެ. މިއަދު ކޮމިޓީ ބައްދަލުވުން މި ނިމުނީ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.